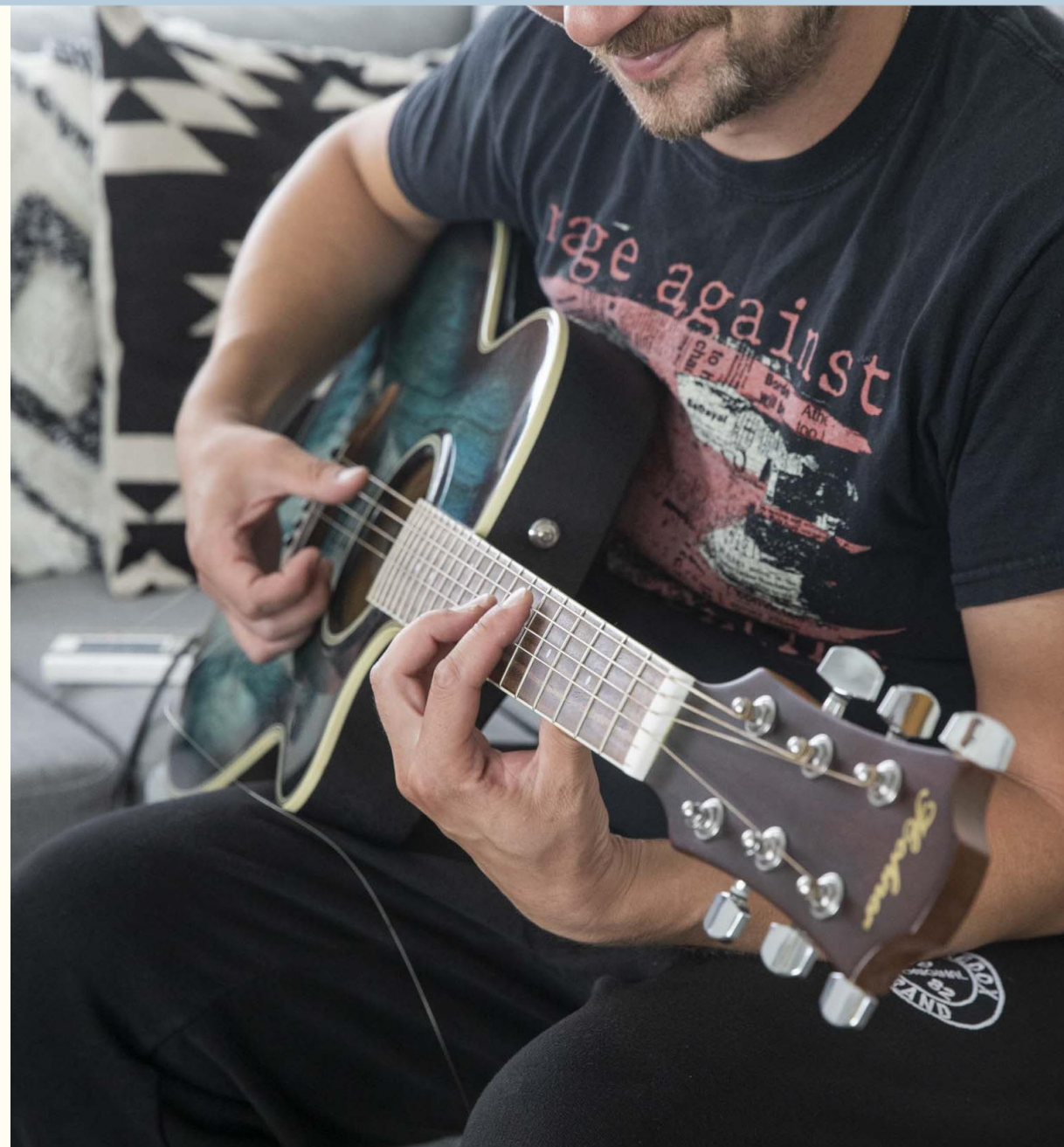

Mielenterveys- ja päihdetyön asumisneuvonta

Janita Kannonkari

9.5.2023

Y-Säätiö

Vuosi 2022 pähkinäkuoressa

Avainluvut 2022

Työntekijöitä

187

Toimistoja

7

Suomen
4. suurin
vuokranantaja

26 430

asukasta

[Y-Säätiö ja M2-Kodit]

7 457

erityisryhmille
suunnattua
Y-kotien asuntoa

[ed. vuosi 7 489]

11 068

kohtuuhintaista
M2-Kotien
asuntoa

[ed. vuosi 10 869]

Rakenteilla

668

asuntoa

18 525 asuntoa

[ed. vuosi 18 358]

58 paikkakunnalla

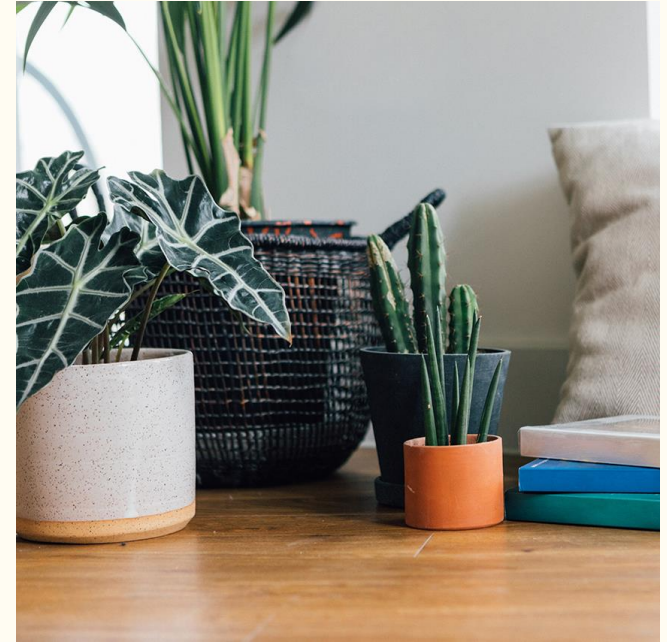
Lähtökohdat mielenterveys- ja päihdetyön asumisneuvonnalle

- Y-Säätiön kaiken toiminnan lähtökohtana on Asunto ensin-malli
- Asumisneuvonta on valtakunnallinen palvelu kaikille asukkaillemme (Y-Kodit ja M2-Kodit), 10 asumisneuvojaa ml. esihenkilö, 1 työntekijän painotus päihde- ja mielenterveystyössä
- Asumisneuvojat työskentelevät Helsingin, Tampereen ja Lahden aluetoimistoista käsin
- Mielenterveys- ja päihdetyön asumisneuvontaa 9/2021 alkaen
- Mielenterveys- ja päihdehaasteet vaikuttavat yhä enemmän asumisen häiriöihin, niin M2- kuin Y-Kodeilla
- Mt- ja päihdehaasteista johtuvat tilanteet aiheuttavat hätää ja huolta asukkaassa, mutta myös naapureissa ja läheisissä
- Asukkaat ovat usein sairaudentunnottomia tai heidän on vaikea päästä mielenterveys- ja päihdepalveluihin
- Päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivät olivat jo ennestään haavoittuvassa asemassa, joten koronaan liittyvät palveluiden rajoitustoimet, yleinen maailmantila, hintojen nousut ym. vaikuttavat heidän toimintakykyyn ja yleisvointiin merkittävästi, joka näkyy asumisessa

Toiminnan tavoitteita

- Havaita ja tunnistaa asukkaan yksilöllinen palveluntarve mahdollisimman aikaisessa vaiheessa
- Asukkaiden neuvonta mielenterveys- ja päihdepalveluihin liittyvissä asioissa, palveluneuvonta
- Tarjota ohjausta päihteiden käytön hallintaan, tarvittaessa edunvalvonta ja asianajo
- Madaltaa asukkaidemme mielenterveys- ja päihdepalveluihin hakeutumisen kynnystä
- Vaikuttaa palveluiden ja tuen riittävään keston, jotta asuminen saadaan turvattua ja asunnottomuus estettyä
- Verkostoyhteistyö muiden toimijoiden kanssa yli organisaatiorajojen
- Antaa valmiuksia ja rohkaista puheeksi ottoon ja kohtaamiseen Y-Säätiön sisällä

Lisää tavoitteita

- Hyvinvointialueiden kanssa yhteistyön rakentaminen
- Kerätä tietoja kohderyhmästä, toiminnan vaikuttavuudesta ja tuloksellisuudesta
- Lisätä mielenterveys- ja päihdeproblematiikan-, sekä tuen tarpeiden tunnistamista
- Keventää Y-Säätiön sisällä muiden ammattiryhmien työtä tämän asukaskunnan ja näiden teemojen osalta
- Vähentää vuokrasopimusten päättymistä ja häiriöiden hoidon kestoa
- Asumisyksiköstä uudiskohteeseen (omaan kotiin) toimintamallin luominen-> pilotti 2021-2022-> uusi hanke Onnistunut asuminen 2023-2025

Mistä huoli nousee ja mitä kautta yhteys?

- Yhteydenotot voivat tulla esimerkiksi;
 - toinen asumisneuvoja, asiakaspalvelu, isännöitsijä, huolto, Uuras (Y-Säätiön oma työllisyysohjelma)
 - naapuri, sosiaalitoimi, yhteistyökumppani, tukitaho
 - sieltä missä asukkaita kohdataan ja missä huoli asukkaasta nousee
- Mielenterveys- tai päihdeongelma voi näyttäytyä vuokravelkana, häiriönä tai asunnon huonona hoitona. Huoli voi nousta myös esimerkiksi puhelun tai tapaamisen aikana
- Kerrotaan asukkaalle mt/päihdetyön asumisneuvojan palveluista ja sovitaan kuka ottaa yhteyttä ja miten yhteistyötä jatketaan

Työskentely

- Pohditaan yhdessä tilanteen taustoja, mistä huoli on noussut, mitä ollaan siihen mennessä tehty ja miten edetään
- Sovitaan yhteydenotto puhelimitse tai tarvittaessa kotikäynti työparin kanssa. Jalkaudutaan isännöitsijän ja/tai asumisneuvojan kanssa asukkaan luo
- Aktivoidaan ja hyödynnetään aiemmat hoitotahot ja verkostot mikäli sellaisia on tai etsitään asukkaan tarpeita vastaava uusi hoitokontakti
- Käydään läpi vaihtoehdot asukkaan kanssa ja kannustetaan asukasta ottamaan ensimmäinen askel oikeaan suuntaan
- Huoli-ilmoitus
- Asukkaan on oltava itse motivoitunut, muuten hoitoonohjausta ei ole mahdollista tehdä
- Jäädään seuraamaan tilannetta, mahdollisten hoitotahojen rinnalle
- Huom! Julkisiin palveluihin hakeutuminen vaatii paljon voimavaroja asukkaalta, palvelujärjestelmä on edelleenkin pirstaloitunut ja usein päihdeongelma estää mielenterveyspalveluiden saamisen

Tyypillisiä tapauksia

- Harhaluuloiset asukkaat, usein ikäihmisiä jotka kuvittelevat naapureiden kiusaavan, asentavan kuuntelulaitteita, kameroita, soittavan musiikkia tahallaan, sekä jopa myrkyttävän asuntoa.
 - usein ovat sairaudentunnottomia itse
 - avun saaminen ollut erittäin haastavaa
- Päihdeongelmaiset, joiden tilanne eskaloitunut jo pitkälle ja asuminen on jo vaarassa
- Yksinäiset, eristäytyneet
- Nuoret mielenterveysongelmaiset, joilla monenlaisia haasteita; talous, asunnon siisteys
- Nuoret aikuiset, joiden kaverit ja tutut aiheuttavat asumisen häiriöitä

Case ”ongelmakohde”

- Kiinteistö, jossa M2-asuntoja ja toisen vuokranantajan asuntoja
- Paljon häiriöilmoituksia ja levottomuuksia, mainehaittaa
- Kirje+ tekstiviesti asukkaille, kerättiin heidän kokemuksia ja toiveita
- Yhteys lähipoliisiin, liikkuviin työmuotoihin, sosiaalitoimeen ja toiseen vuokranantajaan
- Y-Säätiön sisäinen yhteistyö ja napakka puuttuminen saadun informaation pohjalta, tarvittavat toimenpiteet/puuttumiset
- Tulos; kiinteistö saatiin rauhoittumaan, asukkaita kuultiin ja kaikkien työ helpottui

Tulevaisuuden ajatuksia ja suunnitelmia

- Riskien varhainen tunnistaminen (red flag-systeemi) ja asukkaiden tehokkaampi tavoittaminen (monipuoliset digitaaliset keinot käyttöön)
- Hakijan mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin asumisratkaisuihin, valinnanvapauden ja itsemääräämisoikeuden lisääminen
- Mielekäs tekeminen arkeen (Uuras-ohjelma) ja arjen suunnittelu hyvissä ajoin
- Tarkoituksenmukaisen ja oikea-aikaisen tuen saaminen kotiin, tukitahojen uudelleen arviointi, uusia yhteistyökumppaneita/tukitahoja mukaan
- Palveluverkoston kehittäminen, vaikuttamistyö uusilla hyvinvointialueilla
- Pienempiä, monipuolisempia/profiloidumpia tuetun asumisen yksiköitä
- Onnistunut asuminen- hanke (2023-2025)
 - kohderyhmänä asumisyksiköistä tavanomaiseen vuokra-asumiseen muuttavat
 - poistetaan jatkoasumisen esteitä matkalla itsenäiseen asumiseen
 - nivelvaiheen tuki (alkuvaiheessa erityisesti tiiviimpi seuranta)
 - luodaan tukimalli, jonka tarkoituksena estää putoaminen turvaverkosta ja varmistaa asumisen jatkuminen

Jotta
jokaisella
on koti

Y-Säätiö